

تجارت کالایی ایران در فروردین ۱۴۰۱

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اردیبهشت ۱۴۰۱

از طریق ایمیل زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

Economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

چکیده:

در این گزارش، ضمن اشاره به وضعیت کلی تجارت، وضعیت صادرات کالایی (بدون نفت خام) و واردات کالایی در فروردین ۱۴۰۱ براساس مهم‌ترین مقاصد و مبادی و همچنین محصولات عمده تجاری مورد بررسی قرار می‌گیرد. به طور کلی، تجارت کالایی ایران (بدون احتساب نفت خام) در فروردین ۱۴۰۱ حدود ۹,۶ میلیون تن و به ارزش ۶,۵ میلیارد دلار بوده که از این میزان ۷,۳ میلیون تن به ارزش ۳,۷ میلیارد دلار مربوط به صادرات و حدود ۲,۳ میلیون تن به ارزش ۲,۸ میلیارد دلار آن مربوط به واردات ایران است.

وضعیت کلی تجارت

تجارت کالایی ایران (بدون احتساب نفت خام) در فروردین ۱۴۰۱ حدود ۹٫۶ میلیون تن و به ارزش ۶٫۵ میلیارد دلار بوده که از این میزان ۷٫۳ میلیون تن به ارزش ۳٫۷ میلیارد دلار مربوط به صادرات و حدود ۲٫۳ میلیون تن به ارزش ۲٫۸ میلیارد دلار آن مربوط به واردات ایران است. تراز تجاری ایران نیز در فروردین ۱۴۰۱، ۸۷۵ میلیون دلار بوده که در مقایسه با فروردین ۱۴۰۰ بیش از ۵ برابر شده است. صادرات ایران در فروردین ۱۴۰۱ از لحاظ ارزشی با افزایش حدود ۲۵ درصدی و از لحاظ وزنی با کاهش ۱۰٫۲ درصدی نسبت به فروردین ۱۴۰۰ همراه بوده است. طی مدت زمان مذکور همچنین ارزش و مقدار واردات در مقایسه با مدت زمان مشابه سال قبل به ترتیب افزایش حدود ۱ درصدی و ۲۲ درصدی را تجربه کرده است. شایان ذکر است روند صعودی ارزش صادرات و واردات در فروردین ۱۴۰۱ پس از دو ماه پیاپی متوقف شده است.

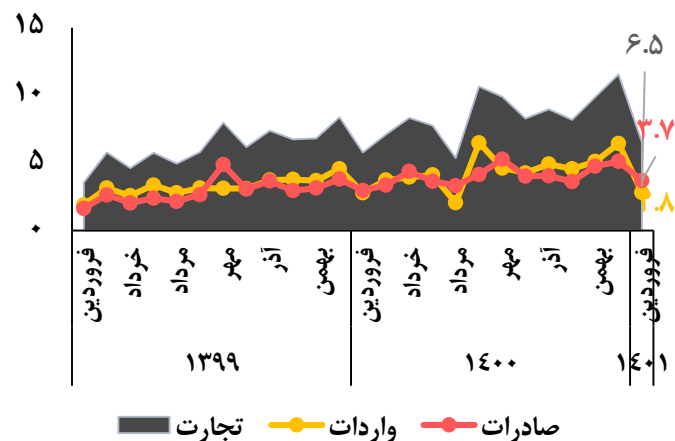
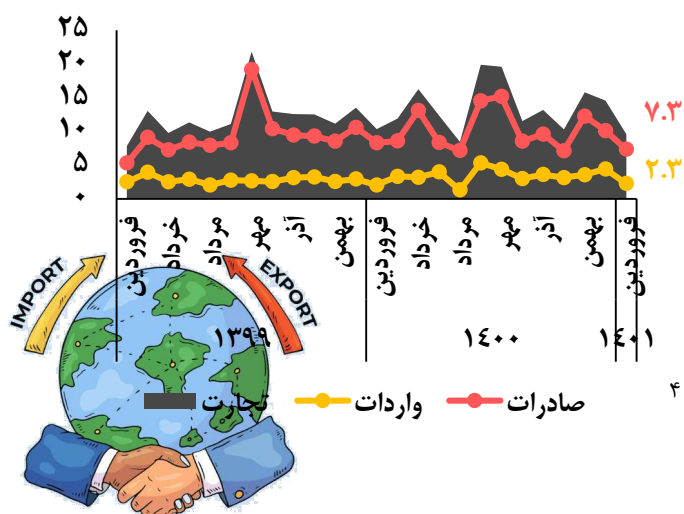
میانگین قیمت صادرات و واردات ایران در بهار ۱۴۰۱ به ترتیب ۵۰۵ دلار به ازای هر تن و ۱۲۵۴ دلار به ازای هر تن بوده است. در واقع، کالاهایی که به کشور وارد شده، به طور میانگین قیمتی ۲٫۵ برابر کالاهایی داشته‌اند که از کشور صادر شده است. مقایسه میانگین قیمت کالاهای صادراتی و وارداتی در فروردین ۱۴۰۱ با آمارهای متناظر در فروردین سال قبل، نشان می‌دهد متوسط قیمت صادراتی و وارداتی به ترتیب افزایش ۱۴۷ دلار به ازای هر تن و کاهش ۱۱۵ دلار به ازای هر تن را تجربه کرده است

نمودار ۱. وضعیت تجارت ایران در فروردین ۱۴۰۱

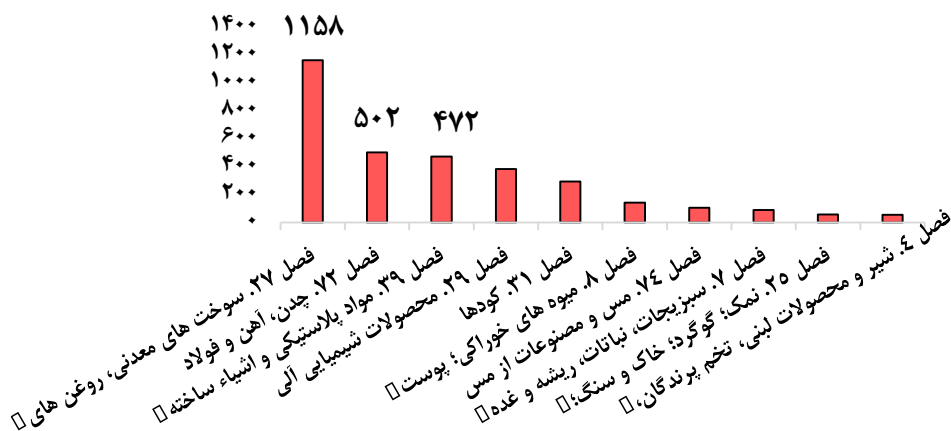
نمودار ۳. روند ماهانه مقدار تجارت کالای بدون نفت خام میلیون تن

نمودار ۲. روند ماهانه ارزش تجارت کالای بدون نفت خام میلیارد دلار

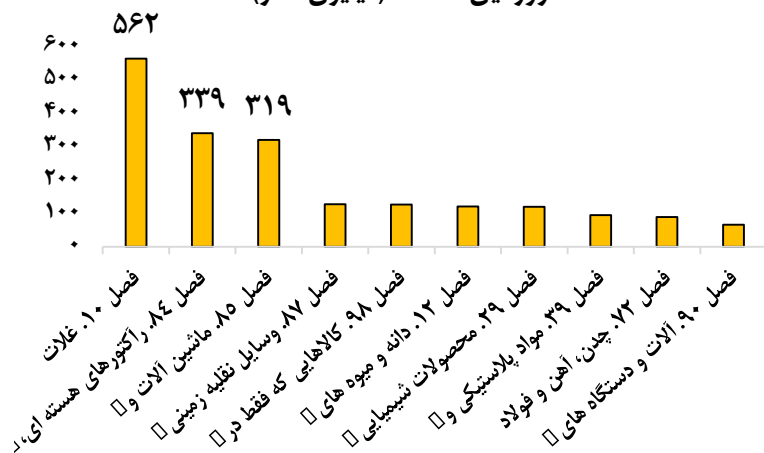
صادرات و واردات ایران به تفکیک فصول کتاب تعرفه در فروردین ۱۴۰۱

نمودار ۴. ارزش صادرات ۱۰ فصل عمده صادراتی در فروردین ۱۴۰۱ (میلیون دلار)

در میان فصول گوناگون کتاب مقررات صادرات و واردات، فصل ۲۷ (سوخت‌های معدنی، روغن‌های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها؛ مواد قیری؛ موم‌های معدنی) بیشترین سهم را از کل ارزش صادرات ایران در فروردین ۱۴۰۱ به خود اختصاص داده است. سهم این فصل از کل ارزش صادرات در سال مذکور ۳۱٫۵ درصد و ارزش آن نیز حدود ۱٫۲ میلیارد دلار بوده است. در میان اقلام مشمول این گروه، «پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر» با کد تعرفه ۲۷۱۱۱۲۹۰، بیشترین سهم را دارد. فصول ۷۲ (چدن، آهن و فولاد) و ۳۹ (مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد) نیز هر کدام با سهم‌های ۱۳٫۶ درصد و ۱۲٫۸ درصد پس از فصل ۲۷ بیشترین ارزش صادرات را در فروردین ۱۴۰۱ به خود اختصاص داده‌اند.

نمودار ۵. ارزش واردات ۱۰ فصل عمده وارداتی در فروردین ۱۴۰۱ (میلیون دلار)

در فروردین ۱۴۰۱، در میان اقلام وارداتی نیز واردات فصل ۱۰ (غلات) از سایر فصول

بیشتر بوده است. ارزش واردات این فصل در فروردین ۱۴۰۱ حدود ۵۶۲ میلیون دلار بوده که سهم ۲۰ درصدی از کل ارزش واردات را به خود اختصاص داده است. «گندم معمولی» با کد تعرفه ۱۰۰۱۹۹۲۰ به ارزش ۳۰۶ میلیون دلار بالاترین ارزش واردات را طی مدت مذکور در این فصل داشته است. پس از فصل ۱۰، بالاترین سهم از واردات کشور در فروردین ۱۴۰۱ متعلق به فصل ۸۴ (رآکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار آب گرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آنها) و فصل ۸۵ (ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی و اجزا و قطعات آنها، دستگاه‌های ضبط و پخش صوت) به ترتیب با سهم حدود

۱۲ درصدی و ۱۱ درصدی بوده است. ارزش واردات این دو فصل نیز به ترتیب حدود ۳۳۹ میلیون دلار و ۳۱۹ میلیون دلار بوده است.

کالای مهم صادراتی (بدون نفت خام) و وارداتی ایران در فروردین ۱۴۰۱

مطابق آمارهای گمرک، در فروردین ۱۴۰۱، حدود ۵۴ درصد از کل ارزش صادرات کالایی ایران مربوط به ۱۰ کالای نخست بوده است. در میان اقلام صادرات کالایی (بدون نفت خام) ایران ارزش صادرات «پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر» با کد تعرفه ۲۷۱۱۱۲۹۰ حدود ۳۷۰ میلیون دلار بوده که با سهم ۱۰ درصدی بیشترین سهم از کل ارزش صادرات ایران در فروردین ۱۴۰۱ را به خود اختصاص داده است. متوسط قیمت «پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر» نیز در فروردین ۱۴۰۱، حدود ۷۱۶ دلار به ازای هر تن است. پس از این محصول، صادرات «اوره» با کد تعرفه ۳۱۰۲۱۰۰۰ و «سایر روغن های سبک و فرآورده‌ها بجز بنزین» با کد تعرفه ۲۷۱۰۱۲۹۰ به ترتیب با سهم حدود ۸ درصدی و ۷٫۵ درصدی به ارزش حدود ۲۹۲ میلیون دلار و ۲۷۸ میلیون دلار قرار دارند. متوسط قیمت صادراتی این دو محصول در فروردین ۱۴۰۱ نیز به ترتیب ۶۸۸ دلار به ازای هر تن و ۱۲۷۲ دلار به ازای هر تن است.

جدول ۱. فهرست اقلام عمده صادرات کالایی (بدون نفت خام) ایران در فروردین ۱۴۰۱

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	مقدار (هزار تن)	میانگین قیمت (دلار به ازای هر تن)	رشد ارزشی نسبت به فروردین ۱۴۰۰ (درصد)	سهم از کل ارزش صادرات (درصد)
۱	۲۷۱۱۱۲۹۰	پروپان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۳۷۰	۵۱۷	۷۱۶	۴۵۰	۱۰.۱
۲	۳۱۰۲۱۰۰۰	اوره حتی به صورت محلول در آب	۲۹۲	۴۲۴	۶۸۸	۷۲۰	۷.۹
۳	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن های سبک و فرآورده ها بجز بنزین	۲۷۸	۲۱۸	۱۲۷۲	۲۶۳	۷.۵
۴	۲۹۰۵۱۱۰۰	متانول	۲۴۰	۶۸۳	۳۵۱	۳۳	۶.۵
۵	۲۷۱۱۱۳۹۰	بوتان مایع شده در ظروف یک هزار سانتی متر مکعب و بیشتر	۱۶۵	۲۴۳	۶۸۰	۱۵۷	۴.۵
۶	۳۹۰۱۱۰۳۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۱۴۹	۱۰۰	۱۴۹۸	-۱۹	۴.۱
۷	۷۲۰۶۱۰۰۰	شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج، که در جای دیگر ذکر نشده.	۱۴۰	۲۴۰	۵۸۴	۴۳	۳.۸
۸	۲۷۱۰۱۹۹۰	سایر فرآورده های غیر مذکور دارای ۷۰٪ وزنی یا بیشتر نفت یا روغن های معدنی قیری	۱۲۲	۱۷۱	۷۱۵	۱۱۹۷	۳.۳
۹	۳۹۰۱۲۰۲۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۱۱۱	۹۴	۱۱۸۶	۱	۳.۰
۱۰	۲۷۱۳۲۰۰۰	قیرنفت	۱۱۰	۲۷۲	۴۰۶	۱	۳.۰

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

در فروردین ۱۴۰۱، ۱۰ کالای عمده وارداتی ذکر شده در جدول زیر ارزشی بالغ بر حدود ۱ میلیارد دلار داشته که حدود ۳۶ درصد از ارزش کل واردات ایران را در مدت مذکور تشکیل می‌دهد. در میان اقلام وارداتی ایران، ارزش واردات «گندم معمولی» با کد تعرفه ۱۰۰۱۹۹۲۰ حدود ۳۰۶ میلیون دلار بوده که با سهم حدود ۱۱ درصدی بیشترین سهم از ارزش کل واردات ایران را به خود اختصاص داده است. میانگین قیمت این کالا نیز ۴۰۱ دلار به ازای هر تن بوده است. پس از این محصول، واردات «گوشی تلفن همراه» و «برنج کامل سفیدشده صیقلی یا براق شده» هر دو با سهم ۴,۵ درصد و به ارزش ۱۲۷ میلیون دلار و ۱۲۶ میلیون دلار قرار دارند. متوسط قیمت واردات این دو محصول در فروردین ۱۴۰۱ به ترتیب ۷۳۷ دلار به ازای هر کیلوگرم و ۹۲۶ دلار به ازای هر تن است (جدول ۲).

جدول ۲. فهرست اقلام عمده وارداتی ایران در فروردین ۱۴۰۱

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	مقدار (هزارتن)	میانگین قیمت (دلار به ازای هرتن)	رشد ارزشی نسبت به فروردین ۱۴۰۰ (درصد)	سهم از کل ارزش واردات (درصد)
۱	۱۰۰۱۹۹۲۰	گندم معمولی	۳۰۶	۷۶۳	۴۰۱	۱۹۷	۱۰.۸
۲	۸۵۱۷۱۲۱۰	گوشی تلفن همراه	۱۲۷	۰.۲	۷۳۶۷۵۷	-۳۶	۴.۵
۳	۱۰۰۶۳۰۲۰	برنج کامل سفیدشده صیقلی یا براق شده	۱۲۶	۱۳۶	۹۲۶	-	۴.۵
۴	۱۰۰۵۹۰۱۰	ذرت دامی	۱۲۳	۳۵۳	۳۴۸	۱۷۳	۴.۴
۵	۱۲۰۱۹۰۱۰	دانه سویا تراریخته	۱۰۲	۱۴۵	۷۰۱	۷۶	۳.۶
۶	۸۷۰۱۲۰۰۰	تراکتورهای جاده ای برای نیمه تریلرها	۸۴	۶	۱۴۹۹۷	۸۵۲۱	۳.۰
۷	۲۳۰۴۰۰۰۰	کنجاله و سایر آخال های جامد	۵۲	۹۶	۵۴۶	-۳۱	۱.۹
۸	۲۸۱۸۲۰۰۰	اکسید آلومینیوم غیر از کورندوم مصنوعی	۳۸	۵۵	۶۹۵	۱۴۵	۱.۴
۹	۱۵۱۲۱۱۰۰	روغن دانه آفتابگردان، روغن گلرنگ یا زعفران کاذب، خام	۳۴	۲۳	۱۵۰۶	-۷۷	۱.۲
۱۰	۸۵۰۲۲۰۱۰	مولد گازی تولید همزمان برق و گرما دارای موتور پیستونی جرقه‌ای - احتراقی	۳۴	۱	۲۸۷۹۰	-۳۷	۱.۲

منبع: گمرک ج.ا. و محاسبات کارشناسی

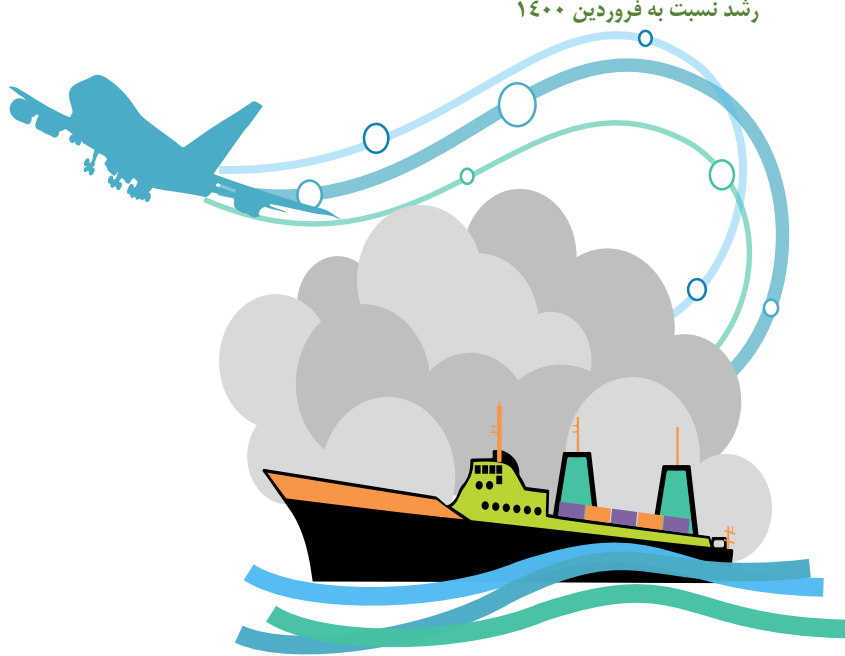
عمده‌ترین مقاصد صادراتی و مبادی وارداتی در فروردین ۱۴۰۱

پنج کشور چین، امارات متحده عربی، عراق، ترکیه و افغانستان عمده‌ترین مقاصد صادرات کالایی (بدون نفت خام) ایران در فروردین ۱۴۰۱ بوده‌اند که نزدیک به ۷۱ درصد از ارزش کل صادرات ایران در مدت مذکور را به خود اختصاص داده‌اند. چین با سهم ۳۵ درصدی (حدود ۱,۳ میلیارد دلار) بالاترین ارزش صادرات ایران را در فروردین ۱۴۰۱ داشته که در مقایسه با فروردین ۱۴۰۰، به لحاظ ارزشی افزایش حدود ۳۳ درصدی را تجربه کرده است. پس از چین، امارات با سهم ۱۸ درصد (۶۶۸ میلیون دلار) و عراق با سهم ۱۱,۵ درصد (۴۲۶ میلیون دلار) در رده دوم و سوم قرار گرفته‌اند. در فروردین ۱۴۰۰ صادرات ایران به کلیه کشورهای مذکور به غیر از افغانستان و عراق نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ با افزایش همراه بوده که بیشترین افزایش نیز در صادرات به ترکیه (افزایش بیش از دو برابری) رخ داده است.

ارزش (میلیون دلار)
سهم از کل صادرات
رشد نسبت به فروردین ۱۴۰۰

ارزش صادرات مقاصد عمده صادراتی ایران در فروردین ۱۴۰۱ (میلیون دلار)

کشور	ارزش (میلیون دلار)	سهم از کل صادرات	رشد نسبت به فروردین ۱۴۰۰
چین	۱۲۹۱	۳۴,۹٪	۳۲,۵٪
امارات متحده عربی	۶۶۸	۱۸٪	۶۰,۲٪
عراق	۴۲۶	۱۱,۵٪	-۰,۵٪
ترکیه	۳۶۱	۹,۸٪	۱۰۴٪
افغانستان	۱۰۸	۲,۹٪	-۳۸,۳٪

منبع: گمرک ج.ا.ا. و محاسبات کارشناسی

عمده‌ترین مبادی وارداتی ایران نیز در فروردین ۱۴۰۱، امارات متحده عربی، چین، ترکیه، هند و آلمان بوده‌اند که میزان واردات از امارات متحده عربی به ارزش ۷۷۸ میلیون دلار و سهم حدود ۲۸ درصدی از سایر کشورها بیشتر بوده است. پس از این کشور، چین (۶۷۶ میلیون دلار) و ترکیه (۲۷۲ میلیون دلار) به ترتیب با سهم ۲۴ درصدی و حدود ۱۰ درصدی قرار دارند.

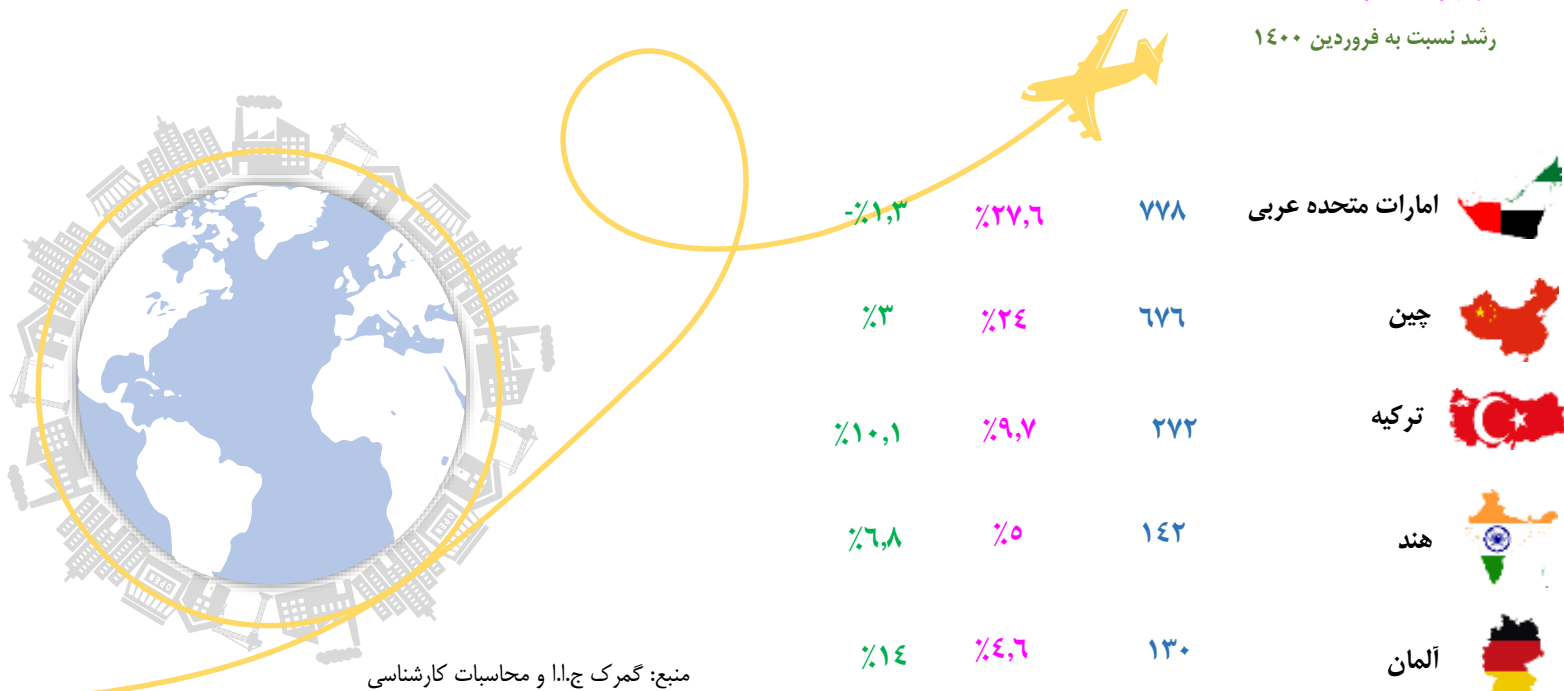
شایان ذکر است در میان کشورهای ذکر شده واردات از کلیه کشورها در فروردین ۱۴۰۱ در مقایسه با فروردین ۱۴۰۰، به جز امارات متحده عربی، افزایش یافته و بیشترین افزایش با ۱۴ درصد متعلق به آلمان بوده است.

ارزش واردات مبادی عمده وارداتی ایران در فروردین ۱۴۰۱

ارزش (میلیون دلار)

سهم از کل صادرات

رشد نسبت به فروردین ۱۴۰۰

منبع: گمرک ج.ا.ا و محاسبات کارشناسی

